

SVIZOVE STRANI

[novice]

14. APRIL 2007 * LJUBLJANA

Šahovski turnir Sviza

Kljub morda drugačnim pričakovanjem po razburljivih tekmah, ki smo jih lahko spremljali v odbojki in košarki januarja in februarja letos v Svizovi športni ligi, je tudi šahovski turnir minil v tekmovalnem in napetem ozračju. Na turnirju, ki je na sedežu Sviza v Ljubljani potekal sredi aprila, so se med seboj pomerili člani z območnih odborov Sviza Nova Gorica, Posavje, Pomurje, Ptuj, Velenje in Podravje. Zmagali so slednji pred Posavčani in Ptujčani.

20. APRIL 2007 * LJUBLJANA

Predstavitve osnutka zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti

Minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo dr. Jure Zupan je na srečanjih aprila univerzam, javnim raziskovalnim organizacijam, študentski organizaciji ter Svizu predstavil osnutek predloga zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti. Predstavniki Sviza so po predstavitvi zakona ocenili, da so nekatere predlagane zakonske rešitve s stališča zaposlenih na visokošolskih ustanovah neprimerne, denimo ukinitve maksimalne tedenske pedagoške obveznosti profesorjev in asistentov, kar bi lahko ogrozilo kakovost pedagoškega dela. Vprašljivo je vpeljevanje zaposlovanja profesorjev po individualnih pogodbah, nejasno pa ostaja še razmerje med posameznimi vrstami univerz (javna, državna, zasebna), saj naj bi predlagani zakon veljal le za javne univerze, ne pa tudi za zasebne. S stališča avtonomije univerze je povsem nesprejemljiv tudi predlog, da bi vlada imenovala direktorja univerze, ki se v osnutku zakona pojavlja kot nov organ univerze. Preseneča tudi odsotnost vsakršne omebe sindikatov v osnutku zakona, čeprav Bergenski komunike, ki ga je podpisal tudi minister Jure Zupan, kot partnerje v visokem šolstvu nedvoumno izpostavlja tudi njih.

Podobno in še bolj odklonilno stališče do osnutka zakona so izrazili tudi predstavniki vseh treh javnih univerz, raziskovalnih institucij in študentske organizacije, ki so pozvali ministra, naj pripravi nov osnutek zakona z njihovim poprejšnjim sodelovanjem. Ob pripravi tokratnega osnutka so namreč sodelovali le trije visokošolski profesorji. Pozivom po umiku osnutka zakona se je po soočenju mnenj na seji Izvršilnega odbora pridružil tudi Sviz. Skoraj vse, kar je ob negativnih odzivih na osnutek zakona storil minister Jure Zupan, je nadaljanje roka za oddajo pripomb s 7. na 25. maj.

23.-24. APRIL 2007 * LAŠKO

Izobraževalni seminar za zaupnice in zaupnike v kulturnih organizacijah

Po šestih izobraževalnih seminarjih, ki so bili v začetku tega leta že organizirani za vse nove sindikalne zaupnice s temami, namenjenimi prav njim, so se aprila začeli tudi 'redni' seminarji. Prvi je bil namenjen sindikalnim zaupnikom v kulturnih organizacijah, udeležba pa je bila 46,2-odstotna (18 navzočih od 39 vabljenih zaupnic in zaupnikov).

Prvi dan seminarja je predstavnik Ministrstva za kulturo predstavil Zakon o ureditvi javnega interesa v kulturi (ZUJK) in njegove predvidene spremembe, spregovoril je tudi o plačah v kulturnih zavodih ter Zakonu o javno-zasebnem partnerstvu. Svizov pravnik je podrobneje predstavil tematično odповedi delovnih razmerij in delovanje sindikalnih zaupnikov, ki so se natančneje seznanili še z aktualnim dogajanjem na sindikalnem področju. Sindikalni zaupniki so drugi dan poslušali še predavanja o mobingu ter varovanju osebnih podatkov.

24. APRIL 2007 * LJUBLJANA

Podpis sprememb in dopolnitev delovanja ESS

Leto dni po vložitvi zahteve Konfederacije sindikatov javnega sektorja (KSJS) za vključitev v članstvo Ekonomsko-socialnega sveta (ESS) so sedanji člani ESS podpisali spremembe in dopolnitve Pravil o delovanju ESS. Pravila zdaj zagotavljajo članstvo vsem reprezentativnim sindikalnim konfederacijam, kar pomeni, da so novi člani postali KSJS, Solidarnost in Alternativa. Na strani delojemalcev je po novem vključenih sedem konfederacij. Poleg omenjenih novih članic so članice ESS še od prej ZSSS, Pergam, Neodvisnost in Konfederacija 90.

8. MAJ 2007 * LJUBLJANA

Seja Izvršilnega odbora Sviza

Osrednji točki 8. seje Izvršilnega odbora Sviza sta bili opredelitve do zadnjega vladnega predloga Kolektivne pogodbe za javni sektor in stališče Sviza do osnutka Zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti.

Na podlagi Resolucije o pogajanjih za sklenitev KPJS, sprejete na zadnji skupščini Sviza, kjer je zapisano, da se »GO SVIZ zavezuje, da ne sklepa o podpisu KPJS, dokler ne bodo usklajeni dodatki k osnovnim plačam in ne bodo v plačne razrede uvrščena delovna mesta, ki se jih usklajuje v KP dejavnosti«, so članice in člani Izvršilnega odbora soglasno zavrnili vladni predlog KPJS. Pri točki o novem visokošolskem zakonu pa je bilo sklenjeno, da Sviz od predlagatelja zakona zahteva umik predloga iz nadaljnje razprave.

11. MAJ 2007 * LJUBLJANA

1. seja predsedstva Sindikalne konference srednjih šol in dijaških domov

Člani predsedstva so na seji obravnavali načrt dela sindikalne konference do konca mandata leta 2010, razpravljali o težah za spremembe Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter obravnavali tudi problematiko dijakov s posebnimi potrebami, šolske inšpekcije, stanja v dijaških domovih in učinke projekta MoFAS po enem letu od njegove vpeljevanja.

[uvodnik]

Oranje se nadaljuje

Na poljih in vrtovih kljub pomanjkanju dežja iz zemlje že kuka zelenjava. Na šolskem polju pa se oranje še kar nadaljuje. Kar kljub temu vseeno zraste, so večinoma le predlogi, ki še najbolj spominjajo na plevel.

Začelo se je na predšolski gredici in s predlogi o povečanju števila otrok v oddelkih, zniževanju zahtevane izobrazbe vzgojiteljic, skrajševanju sočasnosti strokovnih delavk v oddelkih in povečanju neposrednega dela z otroki. Nadaljevanje je sledilo na področju šolstva s tezami za spremembe zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter zakona o osnovni šoli. Vrhunec je bil dosežen z osnutkom zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti, ki so ga napisali lastnik dveh zasebnih fakultet, prodekan na eni od njiju in profesor, ki predava na obeh (in s tem najverjetneje krši konkurenčno klavzulo javne univerze). Ciničen oblasti je s tem predlogom zakona dosegel enega svojih vrhuncev. Kot kaže, je poglavitni cilj predlaganega zakona ta, da se javnim univerzam odvzame avtonomija in se jim natakne državne uzde.

S predlogom visokošolskoraziskovalnega zakona se je znova potrdilo, da sedanja oblast šolstva ne razume kot javno dobro, temveč kot še ne izkoriščeno nišo za uveljavljanje zasebnih, profitabilnih, tudi političnih in podobno 'nespodobnih' interesov. Način je značilno rokovnjaški in je znan že iz množice nedavnih sprememb ali poskusov sprememb zakonov - »z zakonom bomo razsuli javne univerze in iz njih pobrali tisto, kar nam bo v naše zasebne žepke prineslo dobiček, iz preostalega pa bomo naredili državne univerze.«

Značilnost oranja šolskega polja (ali če jo omiljeno imenujemo šolska reforma) je njegova izrazita nekonsistentnost - ne temelji niti na analizah niti na argumentih, ki bi utemeljevali potre-

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

be po teh globokih spremembah. Vse to se dogaja ob dejstvu, da slovenski državljani izražajo izjemno stopnjo zupanja in zadovoljstva z zdajšnjim šolskim sistemom. Čeprav med predlogi sprememb šolstva ne najdemo posebne skladnosti, pa vseeno lahko izluščimo dve rdeči niti v predlogih: prva je racionalizacija javnega šolstva, ki se kaže v predlaganem dodatnem obremenjevanju strokovnih delavcev in odpuščanju strokovnih ter administrativno-tehničnih delavcev, po drugi strani pa ni na nobenem mestu omenjena skrb za kakovost javnega šolstva. Prej nasprotno - država se nikjer ne opredeli, da bo zagotavljala kakovost javnega šolstva, da si bo prizadevala za kakovostno javno izobraževanje. Hkrati ob vsem tem pa se predlaga zboljševanje razmer za delovanje zasebnih šol. Druga značilnost vseh zadnjih predlogov posegov v javno šolstvo pa kaže verjetno pravi razlog za celotno dogajanje; že sami predlogi, še bolj očitno pa izjave predlagateljev sprememb, zrcalijo njihov negativni odnos do javnega šolstva.

Izvršilni odbor Sviza je na majski seji sprejel stališča tako do teš šolskega kot predloga zakona visokošolskega ministrstva. Stališča so na Svizovi spletni strani in smo jih posredovali tudi pripravljavcem sprememb.

Poglavitna težava oranja šolskega polja pa je, da ta, ki na njem kmetuje, ne bo žel svojih pridelkov, pač pa jih bodo deležni zdajšnji in številni prihodnji rodovi tako otrok kot zaposlenih v šolstvu. Zato Svizu, za razliko od oračev, ni vseeno, kaj bo na šolskem polju posajeno in kako bo to raslo.

[v središču]

Vertikala šolskih reform

Šolsko ministrstvo je konec letošnjega marca na svojih spletnih straneh objavilo teze za javno razpravo ob spremembah in dopolnitvah dveh zakonov, in sicer Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) ter Zakona o osnovni šoli (ZOŠ). Štiri oz. dve in pol strani idej, kako in zakaj spremeniš krovna šolska zakona, so sprožile mnoge odzive v (strokovni) javnosti, ki niso ravno spodbudni in v prid predlaganim spremembam. V drugi polovici aprila je tudi visokošolsko ministrstvo začelo s predstavitvijo osnutka predloga zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti. Tudi ta osnutek je pri univerzah, raziskovalcih, študentih in Svizu naletel na negativen odziv in sprožil zahteve, da se ga v celoti umakne.

Čeprav se je Sviz že kmalu po predstavitvi teš sprememb ZOFVI in ZOŠ v izjavah za javnost opredeljeval zlasti do konkretnih predlogov iz teš, je Izvršilni odbor (IO) Sviza na korespondenčni seji konec aprila in na redni v začetku maja sprejel celovito stališče do predlaganih šolskih reform. Stališče Izvršilnega odbora je od njegove zadnje seje v celoti dostopno tudi na spletni strani www.sviz.si, zato bomo v tem prispevku predstavili le najpomembnejše dele stališča.

Članice in člani IO Sviza so že v uvodu k stališčem do teš zapisali zahtevo, da se pred kakršnimi koli spremembami zakonodaje izdelajo analize, ki bodo omogočale oceniti stanje v vzgoji in izobraževanju in zagotovile ustrezno podlago za spremembe, ki bi se izkazale kot potrebne. Prav tako je treba strokovno utemeljiti in zapisati cilje, ki naj bi jih s predlaganimi spremembami dosegli. Sviz pričakuje, da bo skupaj s strokovnjaki, predstavniki staršev in dijakov lahko sode-

loval pri oblikovanju tega dokumenta. Sviz obenem zahteva od šolskega ministrstva, naj med predlagane spremembe ZOFVI uvrsti tisto edino, ki bi bila zdaj (že nekaj časa) nujna - opredelitev zahtevane stopnje izobrazbe učiteljev v osnovnih in srednjih šolah ter vzgojiteljev v vrtcih. Sviz pri tem vprašanju zagovarja stališče, da se morajo vsi vzgojitelji in učitelji izobraževati na drugi bolonjski stopnji.

Pri tezi ministrstva o zasebnem šolstvu Sviz nasprotuje spremembi v financiranju zasebnih šol, saj bi predlagano stostotno financiranje zasebnih šol iz javnih sredstev potisnilo javne šole v manj ugoden položaj, kar bi na daljši rok lahko ogrozilo oz. vplivalo na krčenje mreže javnih šol. Sviz se strinja, da se iz javnih sredstev omogoči tudi sofinanciranje zasebnega izvajanja programov poklicnega in strokovnega izobraževanja. Zavzema se tudi, da trenutni 87. člen ZOFVI, ki preprečuje financiranje zasebne šole, če ta ogroža delovanje

edine javne osnovne šole v šolskem okolišu, ostane nespremenjen.

Sviz se ne strinja s predlaganim novim načinom financiranja na učenca v osnovnih šolah, saj bi to sililo k oblikovanju čim večjih oddelkov in s tem v zniževanje kakovosti pedagoškega dela. Prav tako nasprotuje predlaganim »različnim organizacijskim možnostim za organiziranje podpornih dejavnosti v vzgoji in izobraževanju«, kar poenostavljeno pomeni, da ministrstvo predlaga ustanavljanje vzgojno-izobraževalnih centrov ter preemstitev svetovalne dejavnosti v ta središča. Ta predlog bi znova vplival na znižanje kakovosti ter pušča odprtih še preveč vprašanj, zato ga Sviz ne podpira.

Slabo opredeljeni so tudi razlogi za potrebo po novi opredelitvi velikosti zavodov ter razbremenitvi ravnateljev opravljanja spremljajočih in poslovodnih funkcij ter njihove večje vključitve v izvajanje pedagoške funkcije, zato se bo Sviz do teš predlogov opredelil šele, ko bo znano besedilo členov novega oz. spremenjenega zakona (sliši se, da je zakon že spisan; minister je sindikatom po sestanku v začetku aprila obljubil, da jim ga bo poslal »prihodnji teden«, a ga do zdaj še ni). Za natančnejšo seznanitev s Svizovimi argumenti za podporo ali zavrnitev že omenjenih in drugih teš sprememb ZOFVI svetujemo, da obiščete Svizovo spletno stran.

Izmed desetih teš ob predlaganih spremembah Zakona o osnovni šoli Izvršilni odbor Sviza

v celoti nasprotuje le eni, in sicer spremembi pri izbirnih predmetih. Ne strinja se z zmanjševanjem ur izbirnih predmetov in oprostitvijo sodelovanja pri njih tistim učencem, ki obiskujejo glasbeno šolo. Zaradi omejenega prostora tudi tu ne moremo naštevati vseh drugih teš in Svizovih stališč do njih, zato vabljeni na spletni naslov www.sviz.si.

In še o osnutku predloga zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti - Izvršilni odbor Sviza je ocenil, da je osnutek zakona konceptualno nesprejemljiv in ni primeren za razpravo med socialnimi partnerji, zato je pozval Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, da ga umakne. Osnutek zakona je po oceni članic in članov Izvršilnega odbora pravno izrazito nekonsistenten. Omogoča globoke posege vsakokratne oblasti in politike v avtonomijo univerz, postavlja »državne univerze« v neenakopraven položaj z zasebnimi, povsem nesistemsko umešča novo vrsto rednih profesorjev po individualni pogodbi, odpravlja zgornjo mejo za pedagoško obveznost učiteljem in kljub jasnim opredelitvam Bergenskega komunikeja o sodelovanju študentov in zaposlenih pri oblikovanju odločitev niti na enem mestu ne omenja sindikatov kot predstavnikov zaposlenih na univerzah. Nesprejemljivo je, da so avtorji zakona lastnik visokošolskih zavodov, dekan visokošolskega zavoda in profesor, ki predava na zasebnih fakultetah. Gre za očiten konflikt interesov avtorjev zakona.

SVIZOV SVETOVALNI TELEFON
ZA ŽRTVE NASILJA 01 244 09 18

torek od 16. do 18. ure,
četrtek od 16. do 18. ure

SVIZOVE STRANI

[aktivnosti]

Športne igre v Novem Sadu

Sindikatski predstavnik Vojvodine je povabil Sviz na športne igre, ki so bile konec letošnjega aprila v kraju Vrdnik. Svizovo ekipo so sestavljali članice in člani območnih odborov Koroške in Velenja. Vojvodinski kolegi so pripravili tekmovanja v namiznem tenisu, plavanju, pikadu, košarki in odbojki ter v malem nogometu. Organizacija tekmovanja je zelo zanimiva, saj lahko tekmujejo članice in člani z vseh šol in v vseh tekmovanjih, z izjemo malega nogometa, vedno lahko nastopajo tako moški kot ženske (mešane ekipe). Tekmovanja so se začela v petek, 27. aprila, popoldan in so naslednji dan (predvsem zaradi organizacijskih težav) trajala do poznega večera.

Prvi dan so Svizovi predstavniki nastopali v košarki in namiznem tenisu, drugi dan v odbojki.

Ekipo v košarki so sestavljali trije igralci, in sicer dva moška ter ena ženska. Igralo se je na en koš na zunanjem betonskem igrišču. Svizova ekipa je v drugem kolu žal naletela na poznejše zmagovalce. Res pa je tudi, da se jim je v odločilnih trenutkih malo zatresla roka. V namiznem tenisu se je pomerila kar naša odbojgarska ekipa in tudi izgubila, vendar šele v četrtfinalu.

V soboto smo sestavili dve ekipi za odbojko. Prijavljenih je bilo 16 ekip, ki so bile razdeljene v štiri skupine. Prva Svizova ekipa je v svoji skupini zasedla drugo mesto, medtem ko je bila druga ekipa v svoji skupini prva. V popoldanskih polfinalnih in finalnih bojih pa so naša dekleta in fantje pokazali odlično igro in osvojili prvo mesto. Za zmagovalno ekipo so igrali Danijela in Sašo Herlah, Matjaž Metličič, Robert Brezovnik, Matjaž Kamnik in Jelka Velikič.

Ob druženju s predstavniki in člani Sindikata prosvetnih radnikov Vojvodine smo si ogledali še Novi Sad, obiskali predstavo Balkanski špijun in spoznavali lepote Vojvodine.

MARJAN GOJKOVIČ

[pogajanja]

Zakon ali sračje gnezdo

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju se znova spreminja. Že sedmič, čeprav se plače 150.000 zaposlenih v javnem sektorju še vedno izplačujejo po starem. Slab je že od vsega začetka in v vsako spremembo postaja bolj nepregleden in se oddaljuje od osnovnega namena, zaradi katerega je nastal: da vzpostavi enoten, pregleden plačni sistem v javnem sektorju. Sviz je vsebinski zakon nasprotoval že ob njegovem nastanku in leta 2002 spodbudil Državni svet k izglasovanju odločilnega veta na zakon, ker je slednji omogočil, da se neutemeljene razlike pri plačah popravijo tako, da se vzame drugim v javnem sektorju. To se bo zdaj zgodilo učiteljem, ki bodo naslednji dve leti polovico vsakoletne uskladišne plače prispevali v odpravo plačnih nesorazmerij.

Zadnje spremembe zakona so posledica dobljene pritožbe sodnikov na Ustavnem sodišču v zvezi z njihovimi plačami, ki jim je vlada dodala še nekaj priložnostnih domislic ob hkratni zavrnitvi naših predlogov. Čeprav je minister Gregor Virant razlagal, kako ne bo pristal na dvig plač sodnikov, ker bi to porušilo razmerja do drugih primerljivih poklicev, je v pogajanjih z njimi na koncu pristal na povišanje sodniških plač in potrdil, da je pri plačah vredno biti trmast in vztrajen. Odpravil jim je tudi omejitve pri izplačilu delovne uspešnosti in dodatne delovne uspešnosti, ki za javne uslužbence še vedno veljajo. Vlada pogajalska skupina je zavrnila celo predlog Sviza, da se letošnja uskladišne plače opravi na podlagi zadnje napovedi inflacije Urada za makroekonomske analize; povsem neopravičeno vztraja pri več kot leto dni stari napovedi, ker je ta nižja od sedanje. Prav tako vlada ni hotela umakniti določbe, da Kolektivna pogodba za javni sektor velja, ko jo podpiše večina sindikatov, čeprav ta določba pogodbi jemlje veliko verodostojnosti. Kolektivna pogodba za javni sektor bo veljala tudi, če jo podpišejo sindikati, katerih članstvo predstavlja izrazito manjšino javnih uslužbencev, in tudi če je ne bo podpisal noben reprezentativni sindikat iz ene od dejavnosti. Zgodi se lahko, da bo veliko majhnih sindikatov s po nekaj sto člani, ki ne delujejo na področju izobraževanja, presodilo, kaj je sprejemljivo za šolnike, čeprav bo Sviz z več kot 39.000 člani in članicami podpis kolektivne pogodbe zavrnil. Ta sprememba je bila v zakon vnesena izključno zato, da se ministru ne bi bilo treba mučiti z iskanjem in sklepanjem kompromisov s tako močnim in številčnim sindikatom kot je Sviz. V zakonu je z vsako spremembo tudi več neenakosti: sodnikom se odpravlja omejitve pri izplačilu dodatne delovne uspešnosti, zaposlenim v kulturi pa se jo ukinja. Takega zakona preprosti ni mogoče podpreti.

[forumska debata]

Izpoved z anonimnega foruma

Od konca letošnjega februarja, ko je na Svizovi spletni strani začel anonimni forum za nenasilje, je bilo na njem objavljeno že kar nekaj zaskrbljujočih izpovedi, pričevanj in vprašanj. Doslej so se za vse, ki so se znašli v stiski in se oglasili na forumu, vedno našli primerni nasveti, spodbudne besede in nakazane rešitve.

Verjamemo, da bo tudi tokrat tako, morda tudi z vašo pomočjo. V nadaljevanju objavljamo žalostno izpoved enega izmed vaših kolegov, ki bi bil verjetno zelo vesel nasveta za rešitev. Kako ta nasvet lahko posredujete? Ob obisku Svizove spletne strani www.sviz.si kliknite na gumb Forum in že boste lahko odgovorili. Niti prijaviti se vam ni treba.

»Delam v manjši šoli v kraju na jugozahodu Slovenije. V kraju, kjer se vsi poznamo, kjer poznamo vse otroke, in v kraju, kjer smo učitelji še gonilo dogajanj v kraju in je šola center življenja. Vsaj bila je do prihoda novega vodstva, ki so nam ga vsilili in je doma iz sosednje občine.

Ali veste, kako je, ko greš zjutraj proti šoli in imaš v prsih vedno večjo tesnobo, ker ne veš, ali bo prišla gospa v šolo dobre volje ali slabe? Zbornica je pri nas zmeraj prazna, v njej vladata praznina in strah. Pravijo, da drugje pijejo kavo, pri nas je to najstrožje prepovedano, tako kot kakršno koli izražanje svojega mnenja. Pravijo, da drugje učitelje vodstvo pohvali. Mi smo kar naprej zaničevani, ničvredni. V pisarni doživljamo po 4-urne pogovore na štiri oči, ko se ti pere možgane, ko se kriči nate (malo se povzdigne glas!), ko poslušas izmišljotine, laži, neresnice, ko žaljivke letijo nate kot toča. Nimaš se pravice braniti, tega niti nisi sposoben, in večina prihaja ven objokanih, kar je dokaz več, kakšni slabici in gnoj smo.

Pa ne, da šola nima uspeha. Z učenci zmagujemo povsod, vklju-

čeni smo v vse mogoče projekte. Delamo ne po osem ur, po deset ur na dan. In še je premalo. In kje so to pozna? Pri uspešnosti gošpe, ki jo je svet ocenil maksimalno, pri čemer nihče od nas ne vidi pri svoji plači kakršne koli svoje uspešnosti.

V šoli smo obvezno od 8. ure do 16. ure, po tem času pa so še vse druge šolske dejavnosti, sestanki, proslave, priprave na vse dejavnosti. Ko si doma, so telefonski klici, poročati moraš, kaj se je dogajalo. Zvečer je tresel nasveta za rešitev. Kako ta nasvet lahko posredujete? Ob obisku Svizove spletne strani www.sviz.si kliknite na gumb Forum in že boste lahko odgovorili. Niti prijaviti se vam ni treba.

Kaj naj naredimo? Ne upamo se niti pogovarjati med seboj, kajti nikoli ne veš, kdo bo tvojo tožbo nesel njej na nos. In potem je tortura še hujša. Ali naj pustim službo ali naj ... NE ZNAMO SI VEČ POMAGATI!!

Ob tej izpovedi sta se že oglašila dva obiskovalca foruma s svojimi predlogi. Prva pravi: »Mislim, da je rešitev v povezavi v kolektivu in v povezavi s Svizom. Zavedati se je treba, da brez aktivnosti kolektiva (večine ali vsaj nekaj članov) tudi Sviz ne more narediti nič ... Zato se je pomembno v kolektivu povezati ter se spodbuditi! Spregovoriti!«

Drugi predlaga: »Saj vam ni treba delati ves dan in prenašati vse te torture. Uprite se. Ne delajte več, kot vam je treba (štejte delovne ure in ne delajte niti minute dlje!) in tisti teti povejte, naj se obnaša civilizirano ... Če vam ne preostane nič drugega, se združite zaposleni, povežite se s Svizom in pripravite stavko. Najboljša rešitev je štrajk in upor, če pa to ne bi pomagalo, potem pa ... hm ... na njen način ... rezanje gum ... šikaniranje ... grožnje ... ustrahovanje ... To bi tudi pomagalo.«

Kaj menite vi, kaj bi pomagalo k rešitvi?

[mednarodno]

Pred 5. svetovnim kongresom Izobraževalne internacionale

Učiteljice in učitelji za kakovostno izobraževanje in socialno pravičnost. To je geslo svetovnega kongresa, na katerem se bo letos poletni med 22. in 26. julijem v Berlinu zbralo več kot 1.500 učiteljev z vsega sveta. Na 5. svetovnem kongresu Izobraževalne internacionale (*Education International*) se bodo učitelji družili in spregovorili v podporo kakovostnemu izobraževanju za vse. To bo hkrati tudi priložnost za vse izmed njih za izmenjavo izkušenj s kolegi iz različnih kultur ter učenje drug od drugega.

Izobraževalna internacionala je svetovno združenje, ki predstavlja več kot 30 milijonov učiteljev in drugih zaposlenih v izobraževanju iz več kot 160 držav in teritorijev. Je eno največjih združenj zaposlenih s telega sveta in se skupaj z njimi trudi zagotoviti kakovostno javno izobraževanje za prav vsakega otroka, dostojne delovne razmere za zaposlene v prav vsaki šoli in spoštovanje pravic učiteljev in učencev. Sviz je celo ustanovni član Izobraževalne internacionale.

Pred julijskim kongresom so se v Berlinu zbrali predstavniki Izobraževalne internacionale in nemških učiteljskih sindikatov, ki pomagajo pri organizaciji tega dogodka. Predsednik Izobraževalne internacionale Thulas Nxesi je ob tem povedal: »V Izobraževalni internacionali zavzeto verjamemo v tako rekoč prirojeno pravico vsakega otroka do kakovostne izobrazbe - ne glede na njegov ali njen spol, barvo kože, jezik, etnično poreklo, vero, zmožnosti ali nezmožnosti. Zato povsod po svetu spodbujamo vlade, naj vlagajo potrebna sredstva in z njimi ustvarijo močan in stabilen javni izobraževalni sistem, ki bo omogočal zadovoljevanje potreb in zahtev vsakega učenca.«

Izobraževalna internacionala zagovarja tudi človekove in sindikalne pravice učiteljev. »Tu v Nemčiji imajo učitelji pravico do združevanja v demokratične organizacije, ki jih predstavljajo,« je povedal generalni sekretar Izobraževalne internacionale Fred van Leeuwen. »Toda v mnogih drugih državah pomeni biti sindikalist, da tvegaš svoje življenje. V naši organizaciji se trudimo varovati pravice tistih, ki so pripravljene tvegati vse, kar imajo, da bi prihodnjim rodovom omogočili izobraževati se.«

Predstavniki nemških učiteljev bodo bližajoči se kongres v Berlinu izkoristili tudi za to, da oblasti opozorijo na težave v njihovem šolskem sistemu. Nemčija ima namreč takšen izobraževalni sistem, ki učence že zelo zgodaj diferencira. To je tudi po ocenah inšpektorja za človekove pravice pri Združenih narodih problematično in diskriminatorno do otrok iz socialno šibkih in priseljenjskih družin. Nemški izobraževalni sistem je zelo selektiven in učitelji opozarjajo, da bo treba najti rešitev ter ustvariti šolo za vse otroke.

Svetovni kongres Izobraževalne internacionale v Berlinu je torej priložnost za nemške in druge učitelje, da opozorijo na izjemen pomen kakovostnega javnega izobraževanja ter strokovne usposobljenosti učiteljev, ki opravljajo nadvse zahtevno in odgovorno delo.

[pravna pisarna] Piše TONE SELIŠKAR

Letni dopust

O letnih dopustih smo na Svizovih straneh v Šolskih razgledih že pisali, vendar je tematika vedno aktualna, zlasti spet pred bližajočimi se šolskimi počitnicami.

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR) določa le minimalno število dni letnega dopusta (20) ter dodatne dni (najmanj 3) dopusta za starejše delavce, invalide, delavce, ki imajo najmanj 60-odstotno telesno okvaro, ter za delavce, ki negujejo ali varujejo otroka s telesno ali duševno okvaro. Prav tako določa, da obema staršema za vsakega otroka, ki še ni dopolnil 15 let, pripada dodatni dan dopusta. Določa pa tudi, da se s kolektivno pogodbo ali s pogodbo o zaposlitvi lahko določijo daljše trajanje letnega dopusta. Delavec pridobi pravico do celotnega letnega dopusta po preteku nepretrganega delovnega razmerja, ki ne sme biti daljše od 6 mesecev. To pomeni, da delavci, ki prvič ali po prekinitvi nastopijo delo 1. septembra v koledarskem letu, pridobijo pravico do celotnega dopusta s 1. marcem v naslednjem koledarskem letu. Za tekoče koledarsko leto jim pripada sorazmerni del dopusta - torej štiri dvanajstine - in tudi sorazmerni del regresa v enaki višini (4/12). Ta pravica, in sicer v celoti, pripada delavcu ne glede na to, ali dela polni delovni čas ali krajši delovni čas od polnega. Ker se dopust izrablja v delovnih dnevih, se tudi pri krajšem delovnem času od polnega šteje en dan dopusta za polni delovni dan, to je 8 ur.

Delavec, ki dela v koledarskem letu, ko mu je bil dopust odmerjen, manj kot 6 mesecev (na primer zaradi nastopa porodniške ali bolniške odsotnosti), mora v tem letu porabiti 10 dni dopusta, preostanek pa lahko izrabljuje v šolskem letu do 31. 8. naslednjega leta, v vrtcih do 30. 6. naslednjega leta. V primeru, da delavec v koledarskem letu dela več kot 6 mesecev, dopusta pa zaradi bolezni ali

porodniške ni mogel izrabiti, lahko do navedenih datumov v naslednjem koledarskem letu izrabljuje ves dopust. Če gre delavec v pokoj pred 1. julijem, mu pripada le sorazmerni del dopusta. Če pa se upokoji po tem datumu, mu dopust pripada v celoti. Seveda je vsaka izraba dopusta vezana na odobritev nadrejenega, pri čemer se v šolsstvu dopust izrablja praviloma med šolskimi počitnicami.

Kot smo že omenili, ZDR določa, da je s posameznimi kolektivnimi pogodbami lahko določeno daljše trajanje letnega dopusta. KPVIK tako določa v svojem 47. členu dodatne dni dopusta za posamezne kategorije delavcev glede na delovno dobo, socialne razmere ter za invalide in starejše delavce. Tako določa 2 dni dodatnega dopusta za matere in očete samohranilce, za invalide od 1 do 5 dni ter delavcem, ki so dopolnili 50 let, dodatni dopust v trajanju 5 dni. Pri tem moramo opozoriti, da zgornja višina trajanja dopusta ni omejena.

Treba je opozoriti še na določilo 1. točke 47. člena KPVIK, ki določa dolžino trajanja dopusta glede na delovno dobo. Do treh let delovne dobe tako KPVIK določa 19 dni dopusta. To določilo je v nasprotju z določilom 159. člena ZDR, ki določa minimalno trajanje dopusta v dolžini 20 dni. To pomeni, da vsem zaposlenim do treh let delovne dobe pripada 20 dni dopusta. Menim, da tudi zaposlenim s tremi do sedmimi leti delovne dobe pripada enako, torej 20 dni dopusta, dodatni dnevi pa se dodeljujejo od sedmih let delovne dobe dalje. V nasprotnem primeru, če bi delavcu, ki ima od 3-7 let delovne dobe, odmerili dopust v dolžini 21 dni, bi bilo to v nasprotju s KPVIK.

Do nesporazumov prihaja tudi pri določanju dodatnih dni dopusta za zaposlene, ki delajo z otroci s posebnimi potrebami. Te dnevi dodatnega dopusta od treh do desetih dni pripadajo samo zaposlenim v zavodih za vzgojo otrok s posebnimi potrebami. Napačna je torej razlaga, da ta dodatni dopust pripada vsem delavcem, ki delajo v šolah in vrtcih in imajo v oddelke vključene otroke s posebnimi potrebami.